

dr hab. inż. Tomasz Jankowiak, prof. PP
Politechnika Poznańska
Wydział Inżynierii Lądowej i Transportu
ul. Piotrowo 3, 60-965 Poznań
tel.: 616652814
e-mail: tomasz.jankowiak@put.poznan.pl

Poznań, dnia 30 grudnia 2022 roku

Recenzja

Rozprawy doktorskiej mgr inż. Marzeny Muchy pt. „Influence of rate-dependence on unstable material response in large strain thermo- plasticity”

1. Podstawa formalna i przedmiot recenzji

Niniejszą recenzję opracowałem na prośbę Pana prof. dr hab. inż. Andrzeja Szaraty, Dziekana Wydziału Inżynierii Lądowej PK. Skierowane do mnie w tej sprawie pismo sporządzono 25 października 2022 roku.

Przedmiotem recenzji jest rozprawa doktorska Pani mgr inż. Marzeny Muchy, zatytułowana „Influence of rate-dependence on unstable material response in large strain thermo-plasticity”. Praca ta liczy 136 stron wydruku komputerowego formatu A4. Została przygotowana pod kierunkiem Pana prof. dr hab. inż. Jerzego Pamina jako promotora. Badania przedstawione w pracy były finansowane między innymi przy pomocy grantów NCN z roku 2014 i 2018 oraz grantów PROM Nawa z roku 2018 i 2019.

Praca napisana jest w języku angielskim i składa się z podziękowań, streszczenia w języku polskim (2 strony) i angielskim (2 strony), opisu oznaczeń (2 strony), dziewięciu rozdziałów: 1. Wprowadzenie (10 stron), 2. Termo-plastyczność w dużych odkształceniach (6 stron), 3. Analiza niestateczności przy dużych odkształceniach (16 stron), 4. Termo-plastyczność w dużych odkształceniach dla pasm Luedersa (4 strony), 5. Analiza numeryczna pas Luedersa (26 stron), 6. Termo-plastyczność w dużych odkształceniach dla efektu PLC (4 strony), 7. Analiza numeryczna efektu PLC (16 stron), 8. Porównanie symulacji z eksperymentami dla stopu aluminium AW5083 (14 stron), 9. Uwagi końcowe (12 stron) oraz Szczegółowego streszczenia (6 stron). Praca w części powstała na podstawie 5 publikacji (cztery opublikowano w czasopiśmie indeksowanym w [Scopus](https://scopus.com) a jedną w Computer Methods in Materials Science), których doktorantka była główną autorką.

Wydział Inżynierii Lądowej

Wpłynęło dnia..... 02 STY. 2023

L. dz. .... W. SIO ZP. S. 2023

podpis..... *Ucies*

Zgodnie ze Scopus h-index Doktorantki to 1 a liczba cytowań to 5 natomiast Google Scholar określa jej h-index na 2 a liczba cytowań to 10.

Podsumowując uważam, że tak przygotowana praca może być rozważana jako rozprawa doktorska Pani mgr inż. Marzeny Muchy.

2. Charakterystyka oraz ocena merytoryczna pracy doktorskiej

Jak wspomniałem praca powstała na bazie wcześniejszych publikacji Doktorantki. Stanowi jednak ich świetne podsumowanie i usystematyzowanie oraz rozwinięcie.

W pierwszym rozdziale Doktorantka przedstawiła historyczne badania dotyczące warunków powstawania pasm Luedersa oraz efektu PLC. Scharakteryzowała na czym polegają omawiane efekty i w jakich warunkach występują, tzn. dla jakich: kształtów próbek, materiałów, temperatur, odkształcenia i prędkości odkształcenia. Efekty te bardzo trudno dostrzec w teście i są niełatwe do zmierzenia. Moim zdaniem warto byłoby przedstawić precyzyjnie konkretne badania eksperymentalne w których wykazano by te efekty laboratoryjnie.

W drugim rozdziale opisano termo-plastyczność oraz sposób implementacji modeli materiałowych w metodzie elementów skończonych (program Ace/Gen). Zastanawiam się tylko czy kąt tarcia wewnętrznego (wpływ pierwszego niezmiennika tensora naprężenia – równania 2.2.4 i 2.2.6) jest ważny w badaniach metali?

W trzecim rozdziale przedstawiono szereg wyników symulacji komputerowych dla problemu lokalizacji odkształceń w termo-plastyczności. Przeanalizowano wpływ różnych parametrów materiałowych oraz wyniki w płaskim stanie naprężenia i odkształcenia. Moim zdaniem przedstawianie wielu krzywych (np.12) na jednym wykresie jest nieczytelne. Zastosowanie mnożnika przemieszczeniowego wydaje mi się niepotrzebne. Jakie odkształcenia nominalne odpowiadają 1? W symulacjach uwzględniono również kąt tarcia wewnętrznego. Oczywiście ma to wpływ na wyniki symulacji. Dlaczego przyjęto w tym rozdziale jego wartość na 15/30 deg (tabela 3.1)? Czy celowo stosuje się taką asymetrię między ściskaniem a rozciąganiem (widoczne jest to również w modelu Hoffmana)? W całej pracy nie ma żadnego przypadku analizowania ściskania, gdyż w tym teście omawiane efekty nie są widoczne. Na wykresach 3.3 itp. widoczne jest osłabienie odkształceniowe (suma reakcji spada). Dlaczego tak bardzo? Po co na tym i kolejnych wykresach dla kolejnych przypadków pokazywać wyniki dla materiału „Soft”. Wolałbym zobaczyć jak zachowuje się model dla pojedynczego elementu skończonego (rozciąganie 1D i ewentualnie ściskanie 1D). Wtedy można by przekonać się jak procedura działa np. dla izotermicznego przypadku. Jakie są parametry materiałowe dla modelu BDP?

W czwartym rozdziale przedstawiono rozszerzenie modeli z rozdziału 2 o możliwość symulacji pasm Luedersa. Modele te zostały następnie wykorzystane w rozdziale 5. Te rozdziały stanowią istotną część pracy, która jest oryginalnym wkładem autorki w badania w dziedzinie mechaniki materiałów i inżynierii lądowej. Moim zdaniem powinno się te dwie części rozprawy scalić. W rozdziale 5 pokazano różne wyniki numeryczne dla płytki

prostokątnej, wiosełkowej oraz ścinanej o złożonej geometrii. Pokazano wpływ na wyniki między innymi parametrów k i ξ oraz wykazano niezależność rozwiązania od wielkości siatki MES.

W szóstym rozdziale przedstawiono rozwinięcie modeli z rozdziału 2 o człony pozwalające na uwzględnienie efektu PLC (model Estrina-McCormicka). Model ten następnie zastosowano do przeprowadzenia szeregu symulacji komputerowych w rozdziale 7. Również ta część jest oryginalnym wkładem doktorantki w badania w dziedzinie mechaniki materiałów i inżynierii lądowej. Pokazano wyniki symulacji efektu PLC w pręcie oraz w próbce wiosełkowej. Dodatkowo porównano wyniki numeryczne z dostępnymi w literaturze rezultatami badań laboratoryjnych. W tej części wyniki pokazywano w przestrzeni naprężenie – relatywne podłużne przemieszczenie (czyli odkształcenie nominalne?). Co to za miara naprężenia? Nominalne, Cauchego czy jeszcze inne? Czy nie lepiej przedstawiać wyniki zawsze w jednej przestrzeni – sprzężonych miar odkształcenia i naprężenia? Jak np. w true stress-true strain wygląda wykorzystany w tym rozdziale model? Czy odkształcenia sprężyste są małe czy duże? Jak by to wyglądało dla cyklicznego rozciągania, jak uwzględnione jest odciążenie? Czy kinematyczne wzmocnienie występuje w tym materiale i modelu?

W rozdziale ósmym na szczególną uwagę zasługuje udana próba wykonania badań eksperymentalnych oraz porównanie ich wyników z badaniami numerycznymi przy wykorzystaniu modyfikacji modelu EMC. Pozwoliło to na odtworzenie pasm Luedersa oraz mechanizmu zniszczenia próbki wiosełkowej. Czy różnica temperatury (fig. 8.5-8.7) między krótszymi i dłuższymi testami mogła wynikać z tego, że następowała wymiana ciepła z otoczeniem i próbka się chłodziła? Jak to wyglądało w symulacjach? Czy ewentualnie to zostało uwzględnione?

W ostatnim dziewiątym rozdziale podsumowano wszystkie wyniki badań oraz omówiono możliwe kierunki dalszych badań w tym zakresie.

Bez wątplenia najważniejszymi oryginalnymi elementami recenzowanej pracy doktorskiej są:

1. Przeprowadzenie studium literaturowego na temat warunków powstawania pasm Luedersa, efektu PLC w wybranych materiałach, które są obserwowalne w określonej temperaturze oraz prędkości deformacji.
2. Opis różnych modeli uwzględniających pasma Luedersa oraz efekt PLC.
3. Zaimplementowanie wybranych modeli uwzględniających powstawanie pasm Luedersa oraz efektu PLC do programów komputerowych AceGEN i AceFEM.
4. Przeprowadzenie testów laboratoryjnych dla próbki wiosełkowej ze stopu aluminium AW5083 oraz sprawdzenie skuteczności wybranych modeli komputerowych przy przewidywaniu zachowania oraz zniszczenia materiału.

Doktorantka udowodniła, że potrafi rozwiązywać i symulować w precyzyjny sposób zaawansowane problemy naukowe. Na szczególną uwagę zasługują treści przedstawione w

rozdziale 8, w którym porównano wyniki symulacji komputerowych z badaniami eksperymentalnymi osiągając zgodność rezultatów zarówno jakościowo jak i ilościowo. Stwierdzam, że są to rzeczywiście oryginalne osiągnięcia i oceniam je bardzo dobrze.

Doktorantka przedstawiła również kierunki planowanych dalszych badań w tym temacie, co może skutkować powstaniem nowych interesujących publikacji dotyczących między innymi uwzględnienia: termo-sprężystości anizotropowej plastyczności, wpływu temperatury na parametry modelu, innych modeli efektu PLC i Gough-Joule oraz precyzyjniejszej identyfikacji parametrów materiałowych.

3. Wniosek końcowy

Podsumowując niniejszą opinię stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani mgr inż. Marzeny Muchy, zatytułowana „Influence of rate-dependence on unstable material response in large strain thermo-plasticity”, spełnia warunki merytoryczne i formalne stawiane pracom doktorskim. Pracę oceniam bardzo dobrze. Uważam, że publikacje opracowane przez Doktorantkę w dużym stopniu przyczyniły się do rozwoju mechaniki materiałów i inżynierii lądowej, szczególnie w aspekcie symulacji komputerowych rozważanych zagadnień. Recenzowana praca stanowi również duży wkład w rozwój dyscypliny naukowej „Inżynieria Lądowa”. Dlatego z wielką satysfakcją stawiam wniosek o dopuszczenie doktorantki do publicznej obrony wymienionej rozprawy oraz o jej wyróżnienie.

dr hab. inż. Tomasz Jankowiak, prof. PP